

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДонНУЕТ

Протокол № 13 від "29" 06 2023 р.

В. о. ректора ДонНУЕТ

О.Б. Чернега

О.Б. Чернега

набуває чинності згідно з наказом ректора

№ 110 від "29" 06 2023 р.

Система менеджменту якості

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання та виявлення академічного плагіату

П ДонНУЕТ 02.02-10-2023

Кривий Ріг

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА РОЗРОБКУ

Перший проректор

УЗГОДЖЕНО

Посада	Прізвище, ім'я, по-батькові	Підпис	Дата
Уповноважений представник керівництва з якості	Александров С.І.		29.06.2023
Юрисконсульт	Ташко Ю. Е.		29.06.2023
Голова первинної профспілкової організації	Ромашка О.В.		29.06.2023
Голова студентського самоврядування	Миснік Д. С.		29.06.2023
Уповноважений з антикорупційної діяльності	Богарова Ю. П.		29.06.2023

РІВЕНЬ ДОКУМЕНТА – 2

ПЛАНОВИЙ ТЕРМІН МІЖ РЕВІЗІЯМИ – 1 рік

Контрольний примірник

Зміст

1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2	ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	4
3	ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	5
4	ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ	6
5	ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ	7
6	ПОРЯДОК ПОДАЧІ І РОЗГЛЯДУ АПЕЛЯЦІЙ	9
7	КОНТРОЛЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	10

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (далі – Положення) в Донецькому національному університеті економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського (далі – Університет) розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Закону України «Про авторське право і суміжні права», Статуту Університету, Колективного договору Університету, інших Положень Університету.

1.2 Положення розроблено з метою встановлення базових засад дотримання академічної доброчесності та запобігання плагіату, визначення видів академічної відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності, підвищення якості організації навчального процесу, формування культури коректної роботи із джерелами інформації, визначення порядку проведення перевірки робіт здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та інших співробітників Університету на наявність академічного плагіату.

1.3 Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

2 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

2.1 Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

2.2 Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

2.3 Оприлюднення (розкриття публіці) твору – здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

2.4 Види плагіату:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

дослівне копіювання чужої роботи (як без відома, так і з дозволу автора) та оприлюднення її під своїм іменем;

компіляція – процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та опрацювання джерел;

парафраза – переказ своїми словами тексту іншого автора, суть якого полягає у заміні слів та знаків;

переклад з іншої мови без належного оформлення цитування;

часткове копіювання чужої роботи без належного оформлення цитування.

2.5 Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.6 Комп'ютерні програми "Unicheck", "StrikePlagiarism" – системи, сервіси виявлення збігів/ідентичності/схожості в роботах здобувачів вищої освіти та наукових ступенів, науково-педагогічних та інших співробітників Університету.

2.7 Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України "Про освіту" та "Про вищу освіту".

3 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

3.1 Відповідно до академічних засад наукової діяльності самостійність виконання всіх наукових завдань є одним із вихідних понять організації роботи з проведення наукових досліджень науково-педагогічними працівниками і здобувачами вищої освіти.

Науково-педагогічні працівники і здобувачі вищої освіти зобов'язані самостійно виконувати наукові дослідження. Здобувачі вищої освіти зобов'язані самостійно виконувати письмові роботи. За порушення цієї вимоги, а також за коректну роботу із джерелами інформації, дотримання вимог наукової етики та академічної доброчесності вони несуть особисту відповідальність, передбачену чинним законодавством.

3.2 Відповідальними особами за здійснення заходів щодо попередження академічного плагіату, забезпечення дотримання академічної доброчесності та перевірки на наявність академічного плагіату є:

в письмових роботах здобувачів вищої освіти – керівники кваліфікаційних робіт, курсових робіт (проектів) тощо;

в навчально-методичних роботах науково-педагогічних працівників – керівник відділу інноваційних освітніх технологій;

в наукових статтях, поданих до друку у періодичні видання Університету, – відповідальний секретар періодичного видання;

в рукописах статей, тез доповідей, що надходять до оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів), – відповідальна особа, призначена наказом щодо проведення відповідного заходу;

в кафедральних звітах з науково-дослідної роботи, монографіях наукових та науково-педагогічних працівників – голова науково-технічної ради Університету.

4 ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

4.1 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

всі навчально-методичні та наукові праці наукових та науково-педагогічних працівників Університету, рукописи статей, тези доповідей, що надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів);

всі письмові роботи здобувачів вищої освіти (курсів роботи/проекти, кваліфікаційні роботи/проекти тощо).

Перевірка письмових робіт на плагіат повинна здійснюватись з використанням спеціальної комп'ютерної програми "Unicheck" та/або "StrikePlagiarism" відповідно до порядку, визначеному розділом 5 цього Положення.

4.2 Будь-яка особа, яка констатувала академічний плагіат у науковій роботі наукового, науково-педагогічного працівника Університету, має право звернутися до Науково-технічної ради Університету з письмовою заявою. В цьому випадку заява щодо виявлення академічного плагіату розглядається на засіданні Науково-технічної ради Університету, яка приймає відповідний висновок.

При виявленні академічного плагіату у навчальній роботі здобувача вищої освіти Університету заява подається до комісії з академічної доброчесності відповідної спеціальності.

4.3 За ініціативи ректора, першого проректора, керівника відділу наукової роботи, директора навчально-наукового інституту, завідувача кафедри, голови студентського самоврядування, членів науково-технічної ради Науково-технічна рада Університету може розглядати питання щодо наявності академічного плагіату в навчальних, навчально-методичних, наукових публікаціях наукових, науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти Університету.

4.4 Профілактика плагіату в Університеті здійснюється шляхом:

розміщення наукових та навчально-методичних праць науково-педагогічних працівників та письмових робіт здобувачів вищої освіти в репозитарії Університету;

інформування науково-педагогічних та інших працівників, здобувачів вищої освіти, аспірантів про правила наукової етики та наслідки виявлення фактів академічного плагіату;

включення в навчальний процес творчих завдань, що сприяють формуванню навичок самостійної роботи здобувачів вищої освіти, зокрема: тез, есе, рецензій, оглядів літератури, підготовки презентацій тощо;

розробки та розповсюдження методичних матеріалів зі стандартизованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на інформацію, яка використовується в наукових, навчально-методичних, методичних роботах;

проведення методичних семінарів з основ наукового письма та дослідницької роботи з вивченням вимог до написання наукових робіт та особливою увагою до принципів самостійності роботи, коректного застосування інформації з інших

джерел та уникнення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань тощо.

4.5 Результати перевірки на наявність академічного плагіату обов'язково повинні міститися у щорічному звіті екзаменаційної комісії за результатами захисту кваліфікаційних робіт, який подається до навчального відділу.

5 ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ

5.1 Перевірку робіт на наявність плагіату (далі – перевірка робіт) здійснює Адміністратор системи виявлення збігів/ідентичності/схожості.

5.2 Адміністратор системи виявлення збігів/ідентичності/схожості (далі – Адміністратор) призначається наказом ректора Університету.

5.3 Перевірка робіт проводиться для електронних файлів, представлених у форматах:

- *.pdf;
- *.doc (Word 97 - Word 2003);
- *.docx;
- *.rtf (RichTextFormat);

відкритий формат документів для офісних застосунків OpenDocument (за міжнародним стандартом ISO/IEC 26300:2006), в тому числі: *.odt, *.ods, *.odp.

5.4 Науково-педагогічні та інші співробітники Університету для перевірки готують електронний варіант роботи згідно до вимог п. 5.3 цього розділу, який повністю співпадає з роботою у друкованому вигляді, за що співробітники несуть персональну відповідальність, та надають його особі, яка є відповідальною за забезпечення дотримання академічної доброчесності для даного виду роботи.

Відповідальна особа засобами корпоративної пошти надсилає файл Адміністратору для завантаження до системи.

5.5 Для перевірки письмових робіт здобувачів вищої освіти на наявність плагіату вони повинні:

підготувати електронний варіант роботи, згідно до вимог п.5.3 цього розділу;
надати файл керівнику роботи, який засобами корпоративної пошти надсилає його Адміністратору для завантаження до системи та встановлення обсягу сторінок, що підлягають перевірці;

укласти з Університетом договір про надання платної послуги з перевірки роботи на плагіат (за потреби);

виконати зазначені в договорі зобов'язання (здійснити платіж за надання платної послуги).

5.6 Керівники робіт здобувачів вищої освіти несуть персональну відповідальність за ідентичність електронного варіанту роботи, що надається на перевірку, завершених та підписаних робіт у друкованому вигляді.

5.7 Після отримання файлів Адміністратор здійснює перевірку робіт на плагіат, порядок якої регламентується засобами комп'ютерної програми "Unicheck" та/або "StrikePlagiarism".

	Система менеджменту якості Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату	Шифр документа	П ДонНУЕТ 02.02-10-2023
		Сторінка 8 з 11	

Подані на перевірку роботи перевіряються у порядку подання робіт, але не більше, ніж 10 діб після надходження роботи на перевірку.

5.8 За результатами перевірки система виявлення збігів/ідентичності/схожості готує (видає) звіт подібності. Адміністратор в строки, визначені в п. 5.7 цього розділу, засобами корпоративної пошти передає звіт подібності в електронному форматі особі, яка надіслала роботу на перевірку, членам комісії з академічної доброчесності спеціальності (у разі перевірки письмових робіт здобувачів вищої освіти).

5.9 Показники оригінальності наукових та навчально-методичних робіт науково-педагогічних працівників та інших співробітників Університету такі:

понад 75 % – текст вважається оригінальним та рекомендується до друку;

0-74,99 % – текст має низький ступінь оригінальності, робота до друку не допускається і повертається автору на доопрацювання.

Після внесених автором необхідних виправлень процедура перевірки видання на наявність плагіату проводиться повторно.

При перевірці навчально-методичних робіт науково-педагогічних працівників, які мають типову (уніфіковану) структуру показник оригінальності розраховується тільки для тексту, який не підлягає уніфікації.

Звіт подібності є обов'язковим документом для рекомендації наукової, навчальної, навчально-методичної роботи до друку.

5.10 Показники оригінальності письмових робіт здобувачів вищої освіти такі:

понад 75 % – текст вважається оригінальним;

60,00-74,99 % – текст має середній ступінь оригінальності;

0-59,99 % – текст має низький ступінь оригінальності.

Максимальний збіг з однією письмовою роботою зі спеціальностей «Харчові технології», «Енергомашинобудування», «Галузеве машинобудування» в розрахунковій частині не повинен перевищувати межу 50%.

Звіти подібності робіт передаються на розгляд комісії з академічної доброчесності спеціальності, які за результатами такої перевірки засвідчують або спростовують факт наявності в роботах здобувачів вищої освіти плагіату.

Роботи здобувачів вищої освіти, які за результатами розгляду комісією з академічної доброчесності не містять ознаки плагіату, характеризуються показником оригінальності понад 75%, отримують позитивний висновок.

Роботи здобувачів вищої освіти, які за результатами розгляду комісією з академічної доброчесності не містять ознаки плагіату, але характеризуються показником оригінальності 60-74,99%, можуть бути повернуті на доопрацювання з обов'язковою повторною перевіркою на оригінальність доопрацьованого варіанту роботи та повторним розглядом комісією з академічної доброчесності звіту подібності.

Роботи, які за результатами розгляду комісією з академічної доброчесності містять ознаки плагіату, отримують негативний висновок.

Роботи допускаються до захисту тільки після отримання позитивного висновку комісії з академічної доброчесності.

	Система менеджменту якості Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату	Шифр документа	П ДонНУЕТ 02.02-10-2023
		Сторінка 9 з 11	

Роботи, на які комісія з академічної доброчесності дала негативний висновок, не допускається до захисту, а здобувач вищої освіти (автор роботи) відраховується з Університету за порушення академічної доброчесності.

5.11 Склад комісій з академічної доброчесності зі спеціальностей, які здійснюють експертизу звітів подібності для письмових робіт здобувачів вищої освіти та надають висновок про можливість допуску роботи до захисту, затверджується наказом ректора на початку кожного навчального року.

До складу комісії входять: завідувач кафедри, представник адміністрації Університету (директор ННІ, проректор), представник органу студентського самоврядування. Головою комісії призначається гарант відповідної освітньої програми. Здобувач вищої освіти, робота якого розглядається, та керівник даної роботи запрошуються на засідання комісії з академічної доброчесності.

5.12 У випадку виявлення умисного пошкодження тексту роботи, що унеможливило її перевірку програмою "Unicheck" та/або "StrikePlagiarism", повну відповідальність за це несе винятково здобувач вищої освіти, а робота знімається із захисту.

5.13 Роздрукований звіт подібності (із показником оригінальності понад 75%), позитивний висновок комісії з академічної доброчесності є обов'язковими документами для допуску здобувача вищої освіти до захисту письмової роботи.

5.14 Допуск до перегляду результатів перевірки усіх робіт мають ректор та перший проректор.

6 ПОРЯДОК ПОДАЧІ І РОЗГЛЯДУ АПЕЛЯЦІЙ

6.1 У разі незгоди щодо факту виявлення академічного плагіату автор роботи має право подати письмову апеляційну заяву з обов'язковим обґрунтуванням своєї позиції.

Здобувачі вищої освіти не пізніше наступного робочого дня після отримання від керівника роботи звіту подібності та висновку комісії з академічної доброчесності можуть подати апеляційну заяву на ім'я директора навчально-наукового інституту.

Наукові та науково-педагогічні працівники впродовж трьох робочих днів після отримання звіту подібності можуть подати апеляційну заяву на ім'я першого проректора, стосовно розгляду навчально-методичних робіт, та на ім'я проректора, стосовно розгляду робіт наукового характеру.

6.2 На підставі заяви здобувача вищої освіти директор навчально-наукового інституту розпорядженням створює апеляційну комісію під своїм головуванням у складі: члени комісії – найбільш досвідчені та авторитетні викладачі випускової кафедри, представник студентського самоврядування; секретар комісії – співробітник кафедри. Загальний склад комісії – не більше 5 осіб.

На підставі заяви наукового або науково-педагогічного працівника перший проректор або проректор розпорядженням створює апеляційну комісію під своїм головуванням у складі: члени комісії – найбільш досвідчені та авторитетні викладачі

	Система менеджменту якості Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату	Шифр документа	П ДонНУЕТ 02.02-10-2023
		Сторінка 10 з 11	

відповідної спеціальності, керівник відділу інноваційних освітніх технологій; секретар комісії – особа, яка є відповідальною за забезпечення дотримання академічної доброчесності для даного виду роботи. Загальний склад комісії – не більше 5 осіб.

6.3 Голова апеляційної комісії оголошує о проведенні та проводить засідання комісії не пізніше наступного дня з моменту надходження апеляційної заяви при розгляді заяв здобувачів вищої освіти, або не пізніше ніж за тиждень з моменту надходження апеляційної заяви при розгляді заяв наукових або науково-педагогічних працівників. Присутність заявника бажана, але не є обов'язковою.

Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, робота якої розглядається апеляційною комісією.

6.4 За підсумками розгляду апеляційних заяв здобувачів вищої освіти апеляційна комісія в день проведення засідання представляє службову записку на ім'я першого проректора із зазначенням висновку про наявність або відсутність у роботах факту ознак плагіату, їх допущення або недопущення до захисту.

При розгляді апеляційних заяв науково-педагогічних працівників комісія впродовж трьох робочих днів представляє службову записку на ім'я першого проректора із зазначенням висновку про можливість оприлюднення або друк роботи.

Службову записку підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, зазначаючи: «З висновками апеляційної комісії погоджуюсь/не погоджуюсь».

6.5 Службові записки апеляційної комісії повинні зберігатися: з питань здобувачів вищої освіти – в дирекції навчально-наукового інституту; з питань науково-педагогічних працівників – у керівника відділу інноваційних освітніх технологій.

7 КОНТРОЛЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

7.1 Відповідальність за ознайомлення з цим Положенням та іншими документами, що регламентують дотримання академічної доброчесності та встановлюють відповідальність за академічний плагіат, з боку науково-педагогічних працівників несе завідувач відповідної кафедри; з боку здобувачів вищої освіти – керівники письмових робіт.

7.2 За порушення академічної доброчесності передбачена відповідальність згідно до ст.42 Закону України "Про освіту".

7.2.1 За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні працівники можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

відмова у присудженні ступеня освітньо-наукового рівня чи присвоєнні вченого звання;

позбавлення присудженого ступеня освітньо-наукового чи присвоєного вченого звання;

	Система менеджменту якості Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату	Шифр документа	П ДонНУЕТ 02.02-10-2023
	Сторінка 11 з 11		

відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

7.2.2 За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

зниження результатів оцінювання контрольної роботи, екзамену, заліку тощо;
призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);

проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника;

повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

позбавлення академічної стипендії;

позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання.

відрахування з Університету.

7.3 Виявлення фактів плагіату у роботах науково-педагогічних працівників враховується при продовженні дії контракту та є підставою для дострокового припинення його дії.

7.4 Виявлення плагіату у захищеній кваліфікаційній роботі/проекті є підставою для скасування рішення про надання документу про вищу освіту. Рішення приймається Вченою радою Університету за відповідним поданням Вченої ради навчально-наукового інституту.

7.5 Виявлення факту плагіату в інших письмових роботах здобувачів вищої освіти Університету(крім дипломних робіт/проектів) є підставою для застосування двох видів заходів впливу:

академічного;

дисциплінарного (догана із занесенням в особову справу, письмове попередження від директора навчально-наукового інституту).

До здобувачів вищої освіти можуть бути застосовані наступні заходи академічної відповідальності:

повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

відрахування із закладу освіти;

позбавлення академічної стипендії;

позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання.

Рішення про застосування стосовно здобувачів вищої освіти визначених заходів впливу приймає директор навчально-наукового інституту на основі висновку комісії з академічної доброчесності та/або службової записки апеляційної комісії.